

توضیحات پیرامون اقلام صادراتی نباتات تیلی

در قاموس کبیر افغانستان

استفاده از نباتات تیلی برای تولید روغن تاریخچه طولانی دارد. شواهد نشان می‌دهد که انسان‌ها حداقل از ۱۰۰۰۰ سال پیش از نباتات تیلی برای تولید روغن استفاده می‌کردند.

در ابتدا، روغن‌های نباتی به صورت دستی استخراج می‌شدند. با پیشرفت تکنولوژی، روش‌های مختلفی برای استخراج روغن از نباتات تیلی ابداع شد.

نباتات تیلی یا روغنی، گیاهانی هستند که در دانه‌های خود مقادیر زیادی روغن دارند. این روغن‌ها به عنوان روغن‌های خوراکی، روغن‌های صنعتی و روغن‌های طبی استفاده می‌شوند.

روغن‌های مایع گیاهی از گیاهانی تولید می‌شوند که دارای دانه‌های روغنی هستند. دانه‌های روغنی در واقع همان میوه گیاه هستند که فیصدی بلند از آنها را روغن تشکیل می‌دهد و برای روغن‌کشی بسیار مناسب هستند. مثلاً میوه گل آفتاب پرست همان تخمه آفتاب پرست است که مغز آن دارای روغن زیادی می‌باشد. گل کولزا و کانولا هر دو دارای دانه‌هایی هستند که روغن زیادی دارد. زیتون و کنجد هم هر دو خود دارای روغن زیادی هستند که از آنها روغن بدست می‌آید.

نکته جالب توجه اینکه بالاترین حجم تولیدی مربوط به روغن پالم است که به نام روغن نخل نیز شناخته می‌شود. به طوری که فائو (FAO) می‌گوید: در سال ۲۰۲۳ بیش از ۷۸.۸۳ میلیون تن روغن پالم (نخل) در سراسر جهان تولید شده است. این در حالی است که میزان تولید این محصول در سال قبل آن حدود ۷۳ میلیون تن بوده است. بزرگترین تولیدکننده روغن خوراکی جهان اندونیزیا است، در سال ۲۰۲۱، اندونیزیا ۷۷.۲ میلیون تن روغن پالم تولید کرد که ۶۰ درصد از تولید جهانی را تشکیل می‌دهد. چین دومین تولیدکننده بزرگ روغن پالم در جهان است. سایر روغن‌ها عبارت‌اند از:

۱- روغن آفتاب پرست، ۲- روغن جواری، ۳- روغن کولزا، ۴- روغن کانولا - (روغن کولزا دیده شود)، ۵- روغن زیتون، ۶- روغن کنجد، ۷- روغن ارده کنجد، ۸- روغن سویا، ۹- روغن پنبه دانه، ۱۰- روغن نارگیل، ۱۱- روغن بادام، روغن کتان (زغر)

اهمیت نباتات تیلی در اقتصاد و تجارت

نباتات تیلی اهمیت زیادی در اقتصاد و تجارت دارند. این گیاهان منبع مهمی از روغن های خوراکی، روغن های صنعتی و روغن های طبی هستند.

روغن های خوراکی نباتی منبع مهمی از انرژی و مواد مغذی برای انسان ها هستند. روغن های صنعتی نباتی در صنایع مختلف مانند تولید مواد غذایی، تولید محصولات آرایشی و طبی استفاده می شوند. روغن های طبی نباتی در تولید دارو ها و سایر محصولات طبی استفاده می شوند.

صادرات روغن نباتی یک منبع مهم درآمد برای بسیاری از کشورها است. این صادرات باعث ایجاد اشتغال و رونق اقتصادی در کشورهای تولید کننده می شود. روغنی بودن این دانه ها و میوه ها باعث شده متخصصین این حوزه آنها را کشف کرده و به دنبال روغن گیری از آنها باشند. در طبیعت شاید صدها دانه روغنی و گیاه مناسب برای روغن گیری وجود داشته باشد که تا به حال روغن های مختلفی از آنها استحصال شده است. برخی از این روغن ها شناخته شده بوده و برخی هم برای ما ناشناخته است.

دیگر روغن های گیاهی مایع و خوراکی

طوری که دیده می شود چند نوع روغن گیاهی و خوراکی مختلف وجود دارد که از گیاهان مختلف استخراج می شود. با این حال این تمام روغن های گیاهی نیست و قطعاً روغن های گیاهی دیگری هم وجود دارد که کمتر شناخته شده هستند. در ادامه برخی از این روغن های کمتر شناخته شده را معرفی می گردد.

- روغن چهار مغز
- روغن بادام زمینی (ممپلی)
- روغن فندق
- روغن خردل
- روغن آووکادو و غیره

روغن های فوق برخی دیگر از روغن های گیاهی خوراکی است که اگر چه چندان معروف نیستند اما ممکن است نام برخی از آنها را شنیده باشید.

گرچه نباتات تیلی در افغانستان کشت شده و حاصلات خوب دارد اما بد بختانه نسبت عدم سرمایه گذاری های مناسب و هدفمند در جهت استفاده از مواد خام داخلی و پروسس این نباتات در داخل، نباتات تیلی کشور به شکل مواد خام صادر میگردد. این درحالیست که افغانستان خود نیاز به تولیدات داخلی روغن دارد و طی سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ بالترتیب به مقدار ۴۴.۹ هزار تن، ۶۳.۵ هزار تن و ۴۸.۸ هزار تن روغن به ارزش ۳۶.۸ میلیون دالر، ۵۱.۵ میلیون دالر و ۳۶.۸ میلیون دالر وارد نموده است.

صادرات نباتات تیلی طی سال ۱۳۹۸-۱۴۰۰

شماره	سال	مقدار به تن	ارزش به هزار دالر
۱	۱۳۹۸	۸۳۸۶	۱۲۶۲۷
۲	۱۳۹۹	۱۰۷۷۲	۱۲۸۶۵
۳	۱۴۰۰	۱۲۶۲۷	۲۲۶۷۱
۴	مجموع سه سال	۳۱۷۸۵	۴۸۱۶۳

طی سال ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۰ در مجموع به مقدار ۳۱۷۸۵ تن به ارزش ۴۸.۱۶ میلیون دالر، نباتات تیلی، صادر گردیده است که جزئیات آن در جدول فوق ذکر گردیده است. ختم

Source of photos: https://www.google.de/advanced_image_search
[/http://www.afghan-academic.com](http://www.afghan-academic.com)